

[Undervisningsministeren.]

forsøg i hovedstadsområdet, var det måske muligt at tænke på at placere det andre steder, men hurtigst vil det kunne etableres i hovedstadsområdet, hvor der tidligst vil komme et nyt gymnasium i gang.

Til hr. Sigsgaard blot et par bemærkninger. Jeg finder det væsentligt, at der er forskel på det udvalg, som skal vurdere og kontrollere forsøgene, og de udvalg, som lægger planerne for og gennemfører forsøgene. Derfor har vi fundet det meget væsentligt, at der i kontroludvalget, hvis jeg må bruge dette udtryk, findes repræsentation for direktoratet, for Folkeskolens Forsøgsråd, for Pædagogisk Institut og for universiteterne som de institutioner, der jo i betydelig udstrækning modtager elever fra gymnasierne.

Hr. Sigsgaards ønske om, at også Pædagogisk Institut kan være med ved forberedelsen af planerne for forsøgene, vil jeg naturligvis godt overveje, men jeg vil gerne have understreget, at jeg finder det værdifuldt, at de personer, der tilrettelægger forsøgene, ikke også skal kontrollere dem. Så har man ikke den kontrol på det, man gerne skulle have.

På spørgsmålet, om man vil kunne etablere forsøg med helt ny struktur og indhold af gymnasiets fag, vil jeg gerne sige, at hvad indholdet i gymnasiets fag angår, vil man kunne etablere forsøg også med en ny struktur, idet jeg dog her gerne vil have understreget — det står i bemærkningerne til lovforslaget — at det er forudsætningen for forsøgsgymnasiets oprettelse, at det skal kunne give sine elever en eksamen, der er fuldt af samme værdi som andre gymnasiers, og når jeg her siger „samme værdi“, tænker jeg på de rettigheder, eksamen giver til videregående uddannelser. Det vil igen sige, at hvordan man end etablerer et forsøg, så må der i denne undervisning indgå i hvert fald to fag, som er centrale, og som svarer til hovedfag, enten det nu er matematik-fysik eller et par sprogfag, sådan at man ikke forringer eksamens kompetence. Men er disse hensyn taget i betragtning, mener jeg, at der er mulighed for at gøre forsøg såvel med nye fag som med fagenes indhold.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om brandsikring af bygningskonstruktioner.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 121) findes i tidenden sp. 4230, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1067).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-10 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 91) findes i tidenden sp. 3204, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1043).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om kulturhistoriske lokalmuseer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 92) findes i tidenden sp. 3204, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1043).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Niels Matthiasen: Revisionen af lovene om kunstmuseer og kulturhistoriske lokalmuseer eller kulturhistoriske museer, som det nu skal hedde, blev kun de små fremskridts revision som allerede forventet af socialdemokratiet ved første behandling. Blandt museumsledere vil der næppe være udpræget tilfredshed med resultaterne.

Jeg synes imidlertid, der er et væsentligt lyspunkt ved denne revision af lovene: Kulturministeren har stillet sig velvilligt til socialdemokratiets anmodning om, at når det ikke kunne være andet, end at lovene skulle være færdige til ikrafttræden pr. 1. april — og det måtte vi erkende de skulle — måtte vi på anden måde få lejlighed til en generel drøftelse af museumsplanlægningen, museumsfinansieringen og først og fremmest den kulturformidling, som er knyttet til museernes eksistens. Denne lejlighed får vi nu, og det er vi glade for. Det vil ske ved, at ministeren agter at nedsætte et hurtigt arbejdende museumsudvalg, hvis kommissorium er skitseret i udvalgsbetænkningen. Hvis det virkelig lykkes at komme igennem med dette kommissorium, kan det danne grundlag for en gennemgribende fornyelse af hele vort museumsliv.

Alene i denne lov har vi gang på gang stået over for problemer, som ikke var umiddelbart nemme at tage stilling til. Det gjaldt således berettigelsen af særtilskud til

lokalmuseerne, fordi byrdefordelingen mellem stat og kommuner endnu er uafklaret.

Der er et reelt fremskridt i lovforslaget om kulturhistoriske lokalmuseer, idet loven udvides til at omfatte kulturhistoriske lokalmuseer, hvis virkeområde ikke er lokalt begrænset. Det betyder bl. a., at Dansk Pressemuseum og -arkiv i Århus vil kunne inddrages under loven, og det turde være et værdigt formål at samle og forske „det skrevne ord, skrevet i skrivende stund“, som det så smukt hedder.

Man kan i øvrigt undre sig en lille smule over fordelingen af tilskuddene til museerne. Således er Tøjhusmuseet efter Nationalmuseet det museum, som modtager størst statstilskud, lige ved 2 mill. kr., mens virkelige kulturhistoriske museer ligger på beløb helt ned til 30.000 kr. og Kunstindustrimuseet ligger mere end 1/2 mill. kr. under, hvad Tøjhusmuseet får. En redegørelse for Tøjhusmuseets arbejdsopgaver sandsynliggør ærlig talt ikke den manglende balance i tilskuddet. Det er også en af de ting, som et museumsudvalg må gå i dybden med.

Et andet problem, jeg godt vil gøre opmærksom på, er udnyttelsen af det enorme råmateriale for forskning, der ligger i landets provinsmuseer. Sammenlignet med de andre nordiske lande står vi nok betydelig ringere i bearbejdelsen og offentliggørelsen af dette materiale. Et museumsudvalg burde måske derfor overveje at oprette nogle kandidatstipendiatstillinger i lighed med de eksisterende ved de højere læreanstalter; de skulle kunne anvendes ved landsdelsmuseerne, som ville få et tilskud til deres almindelige arbejde i form af enten udstillinger eller publikationer. Der vil også nok melde sig en række problemer i forbindelse med museumspersonalets uddannelse og de deraf følgende kulturelle og økonomiske konsekvenser. Også spørgsmålet om, hvorvidt museets ledende funktionærer i fremtiden i lighed med tendensen andre steder bør ansættes tidsbegrænset, må indgå i drøftelserne. Det samme gælder spørgsmålet om ledelsesansvaret i højere grad, end man i øjeblikket har en fornemmelse af det, bør delegeres ud.

Folketingsudvalget har indstillet, at det får lov til efter lovforslagenes vedtagelse at blive siddende til samlingens slutning, for at

[Niels Matthiasen.]
vi kan arbejde videre med problematikken og få den basisviden, som vil være nødvendig, når vi til sin tid skal beskæftige os med museumsudvalgets betænkning. Jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at understrege, at det ikke er meningen, at vi skal gå museumsudvalget i bedene. Det er meningen, at vi gerne selv vil have et bedre grundlag for at finde ud af, hvordan problemerne løses, sådan at vi kan medvirke til at finde frem til, hvordan de tre væsentlige hovedkrav til museumsvirksomhed kan opfyldes: at være en studiesamling for kunsthistorikere, at være en inspiration for kunstnere og at være en kilde til en rigere hverdag for os andre.

Ellen Strange Petersen: Som det fremgår af betænkningen, har udvalget været særdeles flittigt og har drøftet mange af de problemer, der blev rejst ved første behandling af lovforslagene. Ved velvilje fra ministeren for kulturelle anliggender er nogle af problemerne også blevet løst — jeg tror flere, end vi havde turdet håbe på ved første behandling af lovforslagene.

Jeg vil gerne fremhæve, at ministeren har stillet ændringsforslag, så det bliver muligt at yde statsstøtte til kulturhistoriske specialmuseer, hvis virkeområde ikke er lokalt begrænset. Det var et af de ønsker, der blev fremsat ved første behandling. En række specialmuseer, herunder Orlogsmuseet, Danmarks tekniske Museum, Teaterhistorisk Museum og Dansk Presse-museum, bringes herved ind under lovens regler. Jeg tror, det fra alle sider vil erkendes, at det er en rimelig ordning, som må bevirke, at de forskellige museer får mere ensartede vilkår at arbejde under.

Folketingsudvalget har erkendt, som også hr. Niels Matthiasen fremhævede, at ikke alle problemer har kunnet løses med de foreliggende lovforslag og heller ikke med de ændringsforslag, vi nu har fået, og som vi anser for forbedringer. Vi har derfor ønsket at fortsætte udvalgsarbejdet samlingen ud og regner med at komme ud på mindst én studietur, hvor vi får lejlighed til at se lidt nærmere på tingene.

Vi har også, som hr. Niels Matthiasen nævnte, med kulturministeren drøftet spørgsmålet om nedsættelse af en museums-

kommission, og ministeren og udvalget har været enige om, at det ville være ønskeligt at få et hurtigt arbejdende sagkyndigt udvalg nedsat, og der er i betænkningen foreslået et kommissorium for dette udvalg. Jeg tror, det vil være særdeles nyttigt, at man får kulegravet museernes problemer. Vi må vist alle erkende, at selv om vi er nået et godt skridt videre med de foreliggende lovforslag, er der meget endnu, der trænger til grundigere undersøgelser og overvejelser.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne på mit partis vegne anbefale de foreslåede ændringsforslag samt lovforslagene som helhed.

Merete Bjørn Hanssen: Udvalgsarbejdet med de to lovforslag har skabt klarhed over en række problemer, som næsten alle blev draget frem ved første behandling her i tinget. Det drejer sig for kunstmuseumslovens vedkommende først og fremmest om de uklarheder, som inddragelsen af Louisiana-museet i Humlebæk under lovens tilsyneladende skabte i museumskredse. Her har vi nu fået fastslået, at ajourføringen af det grundlag, statstilskuddene beregnes på, det såkaldte basisår, betyder en forøgelse af de ordinære statstilskud til kunstmuseerne med lidt under $\frac{1}{2}$ mill. kr. Heraf går de 200.000 kr. til Louisiana, fordi dette museum på én gang kommer op på lovens maksimale ordinære støttelighed, og de 270.000 kr. fordeles på 22 andre museer.

Opmærksomheden i udvalget har navnlig været samlet om, hvorvidt tre andre store kunstmuseer, i Århus, Randers og Ålborg, på en urimelig måde måtte give afkald på særtilskud, som jo supplerer de ordinære tilskud til fordel for Louisiana. Som det klart fremgår af de bilag, der er optrykt til betænkningen, opnår de tre nævnte museer i samlede særtilskud ud over de ordinære tilskud knap $\frac{1}{2}$ mill. kr., mens Louisianas særtilskud forhøjes fra 100.000 til 155.000 kr. Det er her lovens krav og ikke Louisianas behov, der begrunder særtilskuddenes størrelse. Det er jo sådan, at statens samlede tilskud, de ordinære og de særlige, ikke kan overstige samtlige stedlige tilskud. Mit parti er enig med ministeren i de principielle synspunkter, der redegøres for i betænkningen, om den midlertidige karakter, som særtilskuddene bør have, men vi finder det

[Merete Bjørn Hanssen.]

værdifuldt, at denne ordning findes både som en støtte for de museer, jeg her specielt har nævnt, når de har nogle særlig vanskelige overgangsår, og som en hjælp til, i Louisianas tilfælde, at få skabt en overgang til inddragelse under lovens ordinære støttebestemmelser. Jeg anser det selv for meget værdifuldt, at det i Louisianas tilfælde er lykkedes at få gennemført lovens hovedprincip, at det er de faste stedlige tilskud der udløser statsstøtten, og jeg finder, at muligheden for at yde særtilskud har været den løftestang, der var brug for for at få de stedlige tilskud op på et niveau, som kunne sikre Louisianas fortsatte drift.

De fire store museer, der på grund af Louisiana ganske særlig er kommet i søgelyset ved denne lovrevision, er glædelige eksempler på, hvordan kunstmuseumslivet udvikler sig ude i landet uden for hovedstaden. De viser, at decentraliseringspolitikken, som det er vor hensigt at fremme i disse år, også lykkes. Jeg finder det derfor i god overensstemmelse med dette principielle syn, at der nu indsættes en ny § 7 a i loven, hvorefter ministeren kan bestemme, at større museer med fagkyndigt personale og tidssvarende bygninger ikke eller kun delvis skal være undergivet statens kunstmuseumsnævns administration. Hvis et museum helt fritages for nævnets administration, udpeger ministeren en tilsynsførende til at varetage visse af de opgaver, der har været henlagt til nævnet, men nævnet skal i alle tilfælde sørge for tilskudsberegningen. Jeg mener ikke, at vi fra statens side har interesse i at sikre andet, end at der på det økonomiske område foregår en ensartet administration, altså at denne opgave løses centraliseret. Jeg mener, at de øvrige tilsynsopgaver først og fremmest har karakter af en hjælp til de museer, som ikke selv råder over den fornødne sagkundskab og derfor centralt kan hente støtte hertil, hvad der forekommer ganske rimeligt. Men det ville være urimeligt, om vi først fra statens side med ordinære tilskud og med særtilskud bi-

stod med at sikre store nye selvstændige museer og derefter ville mene, at de alligevel ikke, hvis de ønsker det, selvstændigt kan klare deres faglige og saglige opgaver. Jeg finder altså, at § 7 a nu får en udformning, der sikrer statens primære interesser på to områder: den centraliserede kontrol med økonomien og den decentraliserede løsning af de faglige opgaver, og derfor kan jeg anbefale det ændringsforslag, der er stillet til tydeliggørelse af § 7.

Det er med hensyn til det andet af de foreliggende lovforslag en stor forbedring som et resultat af udvalgsarbejdet, at også et specialmuseum, hvis virkeområde ikke er lokalt begrænset, nu principielt kan anerkendes som tilskudsberettiget efter indstilling fra rigsantikvaren. Ved lovforslagets fremsættelse var denne gruppe af specialmuseers stilling højst uafklaret, selv om der med bortfaldet af lovens definition på lokalhistoriske kunstmuseer og med bemærkningernes udtalelser om regionale og lokale specialmuseer og egnsmuseer var forsøgt en bredere museumsdefinition end den, vi hidtil har kendt. Den ordning, der nu skabes med de af ministeren stillede ændringsforslag, som jeg alle kan anbefale, må betragtes som principielt særdeles tilfredsstillende. Den vil formentlig ikke på nogen måde virke som andet end en vejledende støtte for det udvalgsarbejde, som ministeren i betænkningen stiller i udsigt vil følge efter disse revisioner af museumslovene. Jeg tror, at alle vi, der har deltaget i den revision, vi nu er midt i, og i de tidligere revisioner af lovene, er tilfredse med de forbedringer, der nu gennemføres økonomisk og principielt. Selv anser jeg dem for et godt udgangspunkt for de kommende samlede og dybtgående overvejelser af den fremtidige museums politik her i landet.

Jeg skal slutte med også at anbefale forslaget om at lade udvalget bestå til samlingens slutning, så folketingset får en mulighed for at komme ind i den problematik, som det nu overlades til det sagkyndige udvalg at beskæftige sig nærmere med.

Else-Merete Ross: Da vor ordfører, hr. Jørgen Andersen, er syg, skal jeg tillade mig at gøre et par bemærkninger.

Den udførlige betænkning over de to museumslovsforslag er underskrevet af et enigt udvalg. Da lovene gerne skulle have virkning fra 1. april, har udvalget koncentreret sig om ændringsforslagene og har udskudt en mere principiel drøftelse af museernes problemer til efter lovsforslagene gennemførelse. Vi henstiller derfor, at folketinget beslutter, at udvalget vedbliver at bestå til samlingens afslutning, så vi kan få tid til at få et bedre kendskab til de forhold, hvorunder museerne arbejder.

Udvalget har med ministeren drøftet nedsettelse af et museumsudvalg, og ministeren har, som det er optrykt i betænkningen, givet en skitse til et kommissorium. Selv om folketingsudvalget naturligvis ikke skal optræde som en museumskommission, kunne jeg tænke mig, at vi i udvalget gav os tid til at gennemgå skitsen lidt nøjere, så vi kunne fremkomme med eventuelle ønsker om, hvad den påtænkte kommission yderligere kunne tænkes at tage op til behandling. Desuden vil udvalget gerne have lejlighed til at bese museer af forskellig art.

Selv om udvalget med ministeren er enig i, at et museum med en enkelt kunstners værker ikke principielt skal udelukkes fra godkendelse på finansloven som berettiget til tilskud, vil jeg dog gerne understrege, at det kun bør ske i yderst, yderst få tilfælde.

Ved at ændre loven om kulturhistoriske lokalmuseers titel til „lov om statstilskud til kulturhistoriske museer“ udvider man kredsen af museer, der vil kunne opnå tilskud efter lovens regler, til også at omfatte specialmuseer, hvis virkeområde ikke er lokalt begrænset, men er mere landsomfattende. Det vil man på flere museer blive glad for.

På det radikale venstres vegne kan jeg anbefale at stemme for lovsforslagene og de stillede ændringsforslag.

Ministeren for kulturelle anliggender (K. Helveg Petersen): Jeg takker udvalget for den enstemmige tilslutning. Udvalget har i det hele vist megen interesse for alle de muligheder, der måtte foreligge for en udbygning af museumsarbejdet, og det har været meget glædeligt at se, hvor stærkt

man er gået op i bestræbelserne for at finde frem til løsninger, der muliggør, at flere kan inddrages i forståelsen af de værdier, som museerne rummer.

Det udvalg, jeg har stillet i udsigt, og som skal arbejde med tingene, vil på baggrund af de forhandlinger, der har fundet sted i folketingsudvalget, ganske sikkert kunne nå frem til nyttige resultater. Afgørende er det jo, hvordan man kan finde frem til meningsfyldte former, der kan gribe mange af dem, der i dag står helt eller næsten uden forståelse af museernes virksomhed. Jeg giver tilsagn om, at dette udvalg hurtigt bliver nedsat, og så skal vi i øvrigt arrangere den tur, som folketingsudvalget gerne vil have for at sætte sig ind i det, der foregår rundt omkring i museumsverdenen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man foretog dernæst afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om kulturhistoriske lokalmuseer.

Ændringsforslagene nr. 1-7, § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om nordisk samarbejde.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 142) findes i tidenden sp. 5085).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-5 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om priser og avancer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 154) findes i tidenden sp. 4979, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1077).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Hans Kjær: Jeg tror, at det ud fra betænkningen må stå alle klart, at den grundighed, som jeg og vist for øvrigt de fleste ordførere ved første behandling nævnte som en nødvendighed, virkelig er opfyldt ved udvalgsarbejdet. Ved 15 møder og i alt 10 samråd har problemerne været drøftet, derunder også de problemer, der over for udvalget er rejst ved de skriftlige og mundtlige henvendelser, der er fremkommet i et endog usædvanlig betydeligt antal. Resultatet af drøftelserne er ikke alene, at der i alt er stillet 9 ændringsforslag, hvoraf de 6 er tiltrådt af flertallet eller af det samlede udvalg, me-

dens der er 3 stillet af et mindretal. Der er også, som det fremgår af betænkningen, sket en uddybende afklaring af en række af de problemer, som udvalget har tumlet med. Det har utvivlsomt været gavnligt, for det skal ikke skjules, at der er områder inden for denne lovgivning, især i forbindelse med indkalkulering af overenskomstmæssige og dermed parallelle lønstigninger, der bestemt ikke er let tilgængeligt stof.

Det er givetvis sådan, at såvel betænkningens klagende bemærkninger som det fyldige bilagshæfte med udvalgets spørgsmål til handelsministeren og ministerens svar, de mange skriftlige henvendelser til udvalget og handelsministerens kommentar til disse kan bidrage til den fortolkning af loven, som skal til også over for erhvervslivet. Dette var handelsministeren inde på ved første behandling.

Jeg tror imidlertid ikke, at dette er tilstrækkeligt for det erhvervsliv, der skal leve med og efterleve denne lovgivning. Med særligt henblik på de åbenlyse problemer, der er forbundet med et datoudgangspunkt, og som endog forøges derved, at udgangspunktet igen har et andet datogrundlag et halvt år tidligere, sagde jeg ved første behandling, at jeg forudsatte, at monopoltilsynet i vidt omfang må opstille generelle vejledninger for vareområder eller brancheområder. Jeg vil gerne i dag gentage dette. Ja, jeg vil gå et skridt videre, idet jeg skal henvise til den oplysningsvirksomhed, der ved andre lejligheder er udøvet af den instans, der har stået for praktisering af love, der berører hele erhvervslivet eller store dele deraf, eksempelvis toldtatens information ved momsens indførelse eller den samme etats indsats ved starten af toldlovsreformen. Jeg erindrer om, at erhvervsvirksomhederne, der berøres af denne lov, udgør en mangfoldighed af virksomhedsarter og virksomhedsstørrelser med en tilsvarende mangfoldighed i forudsætningerne for erhvervsudøvelsen. Jeg skal derfor henstille til den fraværende handelsminister, at der gøres en indsats for oplysning, hvor der utvivlsomt kan drages nytte af et positivt samarbejde med organisationerne. Derved vil mange af de misforståelser om lovens karakter, der utvivlsomt hersker, formodentlig kunne ryddes bort.

Udvalget har i særlig grad beskæftiget sig med reglerne i § 5, stk. 1, nr. 5, om lønstig-